

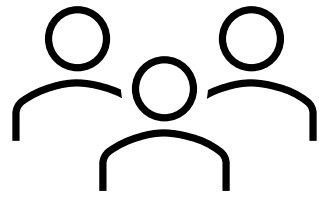
Türkiye Araştırmacılar Derneği

Sosyo-Ekonomik Statü

Ön çalışmalarımıza 2018'de başladığımız,
yedi paydaşımızın emeği ve desteği ile 2024 yılından itibaren
yürüttüğümüz Sosyo-Ekonomik Statü Güncellemesi Araştırması'nın
sonuçlarını duyurmaktan mutluluk duyarız.

12 Aralık 2025

Çalışmanın Paydaşları

Sosyo-Ekonomik Statü Nedir?

Kişi bazlı değil, hane bazlı tanımlamadır.

Hanelerin yaşam tarzlarını ve tüketim davranışlarını belirleyen; eğitim, meslek ve buna bağlı olarak doğrudan olmasa da hanelerin ekonomik seviyelerini tanımlayan bir sosyal sınıf ölçөгüdür.

Tanımlama, hanenin genelini yansıtmak amacıyla eve en çok gelir getiren kişiyi baz alır ve hanedeki kişileri kapsar.

Kronolojik olarak Sosyo-Ekonomik Statü Çalışmaları

1995

Veri Araştırma / Medya Araştırmaları Alanında Kullanılan SES Ölçeği

2000

AC Nielsen / Medya Araştırmaları Ölçeği / Gözden Geçirme ve Güncelleme

2006

AD SES Ölçeği / Uzun Form vs Kısa Form

2012

SES 2012 / TÜAD RD RVD TİAK RİAK / AGG Meslek & Eğitim

2019

TÜAD RD RVD TİAK RİAK /
Değerlendirmeler ve hazırlık

SES
2025

TÜAD RD RVD TİAK RİAK
IAB MMA /
Hazırlık, Saha çalışması,
Meslek, Eğitim, Gelir
göstergeleri puanlama

Asıl Geliri Getiren Eğitim Durumu

		1	2	3	4	5	6	7	8	9
ASIL GELİR GETİREN KİŞİ		İlkokul Terk	İlkokul Mezunu	Ortaokul Mezunu	Lise Mezunu Normal Meslek		2 yıllık Y.Okul	Üniversite Açıköğr. Normal		Lisans Üstü
EMEKLİ ise:										
**	Emekli - çalışıyor	(Önceki işine göre aşağıda kodlanacak, SES atanacak)								
**	Emekli - çalışmıyor	(Önceki işine göre SES'in 1 kademe aşağısına atanacak: TABLO 2 Emekli Çalışmıyor tablosu)								
KISIM A -- GELİR GETİREN BİR İŞİ YOK, ÇALIŞMIYOR										
1a	İşsiz - şu an çalışmıyor - ek gelir yok, yardım alıyor	E	E	D	D	D	C2	C2	C2	C2
1b	İşsiz - şu an çalışmıyor - düzenli ek gelir var	D	D	C2	C2	C2	C1	C1	C1	C1
2a	Ev kadını - ek gelir yok, yardım alıyor	E	E	D	D	D	C2	C2	C2	C2
2b	Ev kadını - düzenli ek gelir var	D	D	C2	C2	C2	C1	C1	C1	C1
3	Öğrenci (gelir getirici bir işi olmayan)			D	C2	C2	C2	C2	C2	C2
KISIM B - ÜCRETLİ - MAAŞLI ÇALIŞIYOR										
4a	İşçi/hizmetli - parça başı işi olan (düzensiz, zaman-zaman çalışan)	E	D	D	C2	C2	C2	C1	C1	B
4b	İşçi/hizmetli - düzenli işi olan (özel bir sebep olmadıkça aynı işi yapan)	D	C2	C2	C1	C1	C1	B	B	B
5	Ustabaşı/kalfa - kendine bağlı işçi çalışan	D	C2	C2	C1	C1	B	B	B	B
6	Yönetici olmayan memur / teknik eleman / uzman vs	D	C2	C2	C1	C1	B	B	B	B
7	Yönetici (1-5 çalışanı olan)	C2	C1	C1	C1	C1	B	B	A	A
8	Yönetici (6-10 çalışanı olan)	C2	C1	C1	C1	B	B	B	A	A
9	Yönetici (11-20 çalışanı olan)	C1	C1	C1	B	B	B	A	A	A
10	Yönetici (20'den fazla çalışanı olan)	C1	C1	B	B	B	A	A	A	A
11	Ordu mensubu (uzman er, astsubay, subay)		C2	C2	C1	C1	B	B	A	A
12	Ücretli Kıdemli Nitelikli uzman (avukat, doktor, mimar, Mhendis, Akademisyen vs)							A	A	A
KISIM C - KENDİ HESABINA ÇALIŞIYOR - SERBEST MESLEK - NİTELİKLİ UZMAN										
13	Çiftçi (kendi başına/ailesiyle çalışan)	D	D	D	C2	C2	C2	C1	B	B
14	Seyyar - Kendi isi (free lance dahil), dükkanda hizmet vermiyor	C2	C2	C2	C1	C1	C1	B	B	B
15	Tek başına çalışan, dükkan sahibi, esnaf (taksi şoförü dahil)	C2	C1	C1	C1	C1	B	B	A	A
16	İşyeri sahibi- 1-5 çalışanlı (Tic, Tarım, İmalat, Hizmet)	C2	C1	C1	B	B	B	B	A	A
17	İşyeri sahibi- 6-10 çalışanlı (Tic, Tarım, İmalat, Hizmet)	C1	C1	C1	B	B	B	B	A	A
18	İşyeri sahibi -11-20 çalışanlı (Tic, Tarım, İmalat, Hizmet)	C1	C1	B	B	B	B	B	A	A
19	İşyeri sahibi - 20'den fazla çalışanlı (Tic, Tarım, İmalat, Hizmet)	C1	C1	B	B	B	B	B	A	A
20	Serbest nitelikli uzman (avukat, mühendis, mali müşavir, doktor, eczacı vs)							A	A	A

2012 SES Ölçeği Asıl Geliri Getiren (AAG)/ Hane Halkı Reisi (HHR) Eve En Çok Gelir Katkısında Bulunan

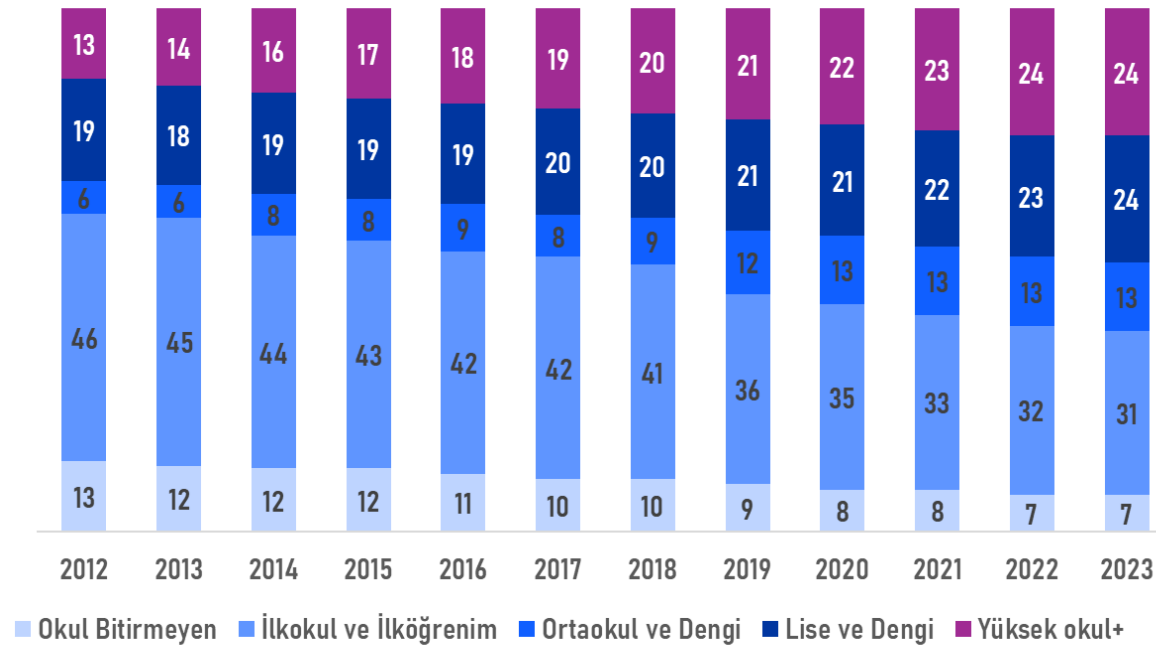
2012 SES

- Meslek Odaklılık
- Daha Kristalize Bir Gruplama
- Uygulamada Pratiklik
- Sektörde Ortak Dil Oluşturma

Değişim İhtiyacı

- Son 11 Yılda 25 yaş ve üzeri nüfusta Yüksek okul ve üzeri eğitim alanlar %13'den % 24'e yükseldi. Lise dengi %19'ar % 24'e yükseldi. **%32 olan Lise ve üzeri eğitim alanlar %48'e çıktı.**

25 Yaş Üzeri Nüfus Eğitim*

TÜİK, Ulusal Eğitim İstatistikleri Veri Tabanı, 2008-2023

- Mesleklere Göre Değişen Gelir ve Yaşam Koşulları
- Son 11 Yılda meslek gruplarına göre ortalama iş geliri en düşük gelire endekslendiğinde en büyük endeks kaybı profesyonel meslek mensuplarında izlendi.

Yıllık Ortalama İş Geliri (Nitelik Gerektirmeyen=100)**	2012	2016	2020	2024	2024 vs 12
Toplam	188	188	173	169	-10%
Yöneticiler	439	448	444	442	1%
Profesyonel meslek mensupları	333	302	252	226	-32%
Teknisyenler, teknikerler,ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	227	217	185	187	-17%
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	192	168	155	148	-23%
Hizmet ve satış elemanları	167	156	141	134	-20%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	138	138	105	115	-16%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	138	136	133	128	-8%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	156	147	142	130	-17%
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	100	100	100	100	

**TÜİK, Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması

Akın Şahin
TIAK

Çağla Bakış
TÜAD YK

Didem Çıt
IPSOS

Erdem Tolon
TÜAD YK

Hande Beceren
TÜAD YK

Hasan Tolun
SIA INSIGHT

Ogün Doğan Akyol
TIAK

Taşkın Işık
TÜAD YK

Uğur Ünal
DİYALOG

SES Güncelleme Komitesi

Projenin hazırlığı SES Güncelleme Komitesi tarafından Mart - Ekim 2024 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

İhale şartnamesi hazırlandı ve ihale açıldı. İhale sonucunda, saha çalışmasının konsorsiyum yoluyla gerçekleştirilmesine karar verildi.

Temsiliyet ve örneklemin planlanması yapıldı ve soru formu hazırlandı.

Örneklem listesi TÜİK'ten talep edilerek rassal olarak seçilmesi sağlandı. Örneklem 26 bölgeyi temsilen 26 ilden seçildi.

Veri Toplama Firmaları

DİYALOG
"İlham Kaynağı"

Diyalog Araştırma

fi
araştırma

Fi Araştırma

GİRİŞİM
araştırma

Girişim Araştırma

KOLEKTİF
COLLECTIVE RESEARCH & CONSULTANCY

Kolektif Araştırma

POLA RESEARCH

Pola Research

RONI RESEARCH

Roni Araştırma

GLOBAL INSIGHT

Global Insight

Saha Çalışması

SES Güncelleme çalışmasının sahası, TÜİK'den talep edildiği üzere 26 ilde, % 5 ikame ile **1000 blok** üzerinden 6 asıl 15 yedek olmak üzere toplam **6000** anketi hedefleyen **21000 adres** taraması üzerinden gerçekleştirildi.

Hazırlık aşaması 15 Aralık'ta tamamlandı. Saha çalışması yedi Veri Toplama firmasının eşit katılımıyla Şubat 2025 sonunda 6302 anket ile gerçekleştirildi.

Kontrol kriterleri :

Anketlerin % 100'ünde GBS kontrolü, anket süre ve günlük tarama sayıları kontrolleri gerçekleştirildi. Anketlerin % 41'inde kontrol onayı alındı (Telefon kontrolü, ses kaydı ve yerinde kontrol).

TÜAD tarafından proje bazında görevlendirilen üç kişi tarafından %11 oranında yerinde kontrol gerçekleştirildi.

Teknik Komite

Aylin Bayhan
(Kantar Insights)

Bahadır Tuna
(NielsenIQ)

Çağla Bakış
(Datacredence)

Erdem Çiydem
(Ipsos)

Serkan Ceran
(Analizon)

Ümit Karaduman
(Strategist)

Veysel Kamcı
(Sia Insight)

Analiz Aşaması

Teknik Komite Ocak 2025 tarihinde çalışmaya başladı.

Çalışmanın ağırlıklandırma ve analiz metotları ele alındı.

Saha çalışmasının tamamlanmasının ardından analiz ve tablo hazırlandı.

Süreç içinde çalıştay ve oluşturulan geri bildirim kanallarından elde edilen yorumlar çerçevesinde analizler detaylandırıldı.

Son olarak TÜAD üyelerinin test ettikleri çalışmalara dayanarak validasyon süreçleri tamamlandı.

Prof Dr. Burç Ülengin
(İTÜ İşletme Mühendisliği)

Prof Dr. Mehmet Fatih Aysan
(Marmara Üniversitesi
Sosyoloji Bölümü)

Akademi

Danışmanlar

İstatistik Komitesi ile

Istanbul Teknik Üniversitesi'nden
ekonometri uzmanı Prof. Dr. BURÇ
ÜLENGİN

ve

Marmara Üniversitesi Nüfus ve Sosyal
Politikalar Araştırma Merkezi müdürü
Prof. Dr. MEHMET FATİH AYSAN

Projeye danışmanlık yaptılar.

Proje Süreci

Mart 2024-Ekim 2024 Hazırlık

Saha çalışmasının kurallarının belirlenmesi ve yöntemine karar verilmesi
Temsiliyet ve örneklem planlama
Soru formu hazırlık

Kasım 2024-Şubat 2025 Saha ve Kontrol

26 bölgeyi temsilen 26 ilde 21.000 adres taranarak 6302 anket gerçekleştirildi.
%100 GBS kontrolü, %41 ses kaydı, % 11 yerinde kontrol uygulandı.

Mart -Ağustos 2025 Analiz Grubu

Ağırlıklandırma, tablolama ve analizlerin uygulanması Nisan çalıştay sonuçları ve ek analizler

Eylül -Kasım 2025 Geri Bildirimler & Validasyon

Analiz sonuçları paydaşlar ve TÜAD üyeleri ile paylaşıldı. TÜAD üyelerinden yeni formu ve uygulama ile ilgili geri dönüşleri toplandı. Validasyon sonuçları değerlendirildi.

Soru Formu İçeriği

Meslek/ İşteki Konum ve Eğitim

Asıl geliri kazanan kişi için çalışma durumu ve eğitim detaylı olarak toplandı. Hanedeki tüm kişiler için çalışma durumu ve eğitim bilgisi alındı.

Yaşam Standardı Değerleme Sorusu ve Yaşam Tarzı

Hanenin ekonomik ve sosyal refahını değerlendirmek üzere yaşamları 5'li seviyede değerlendirmeleri istendi.

Marka nemi ve Alışveriş Kanal Tercihleri

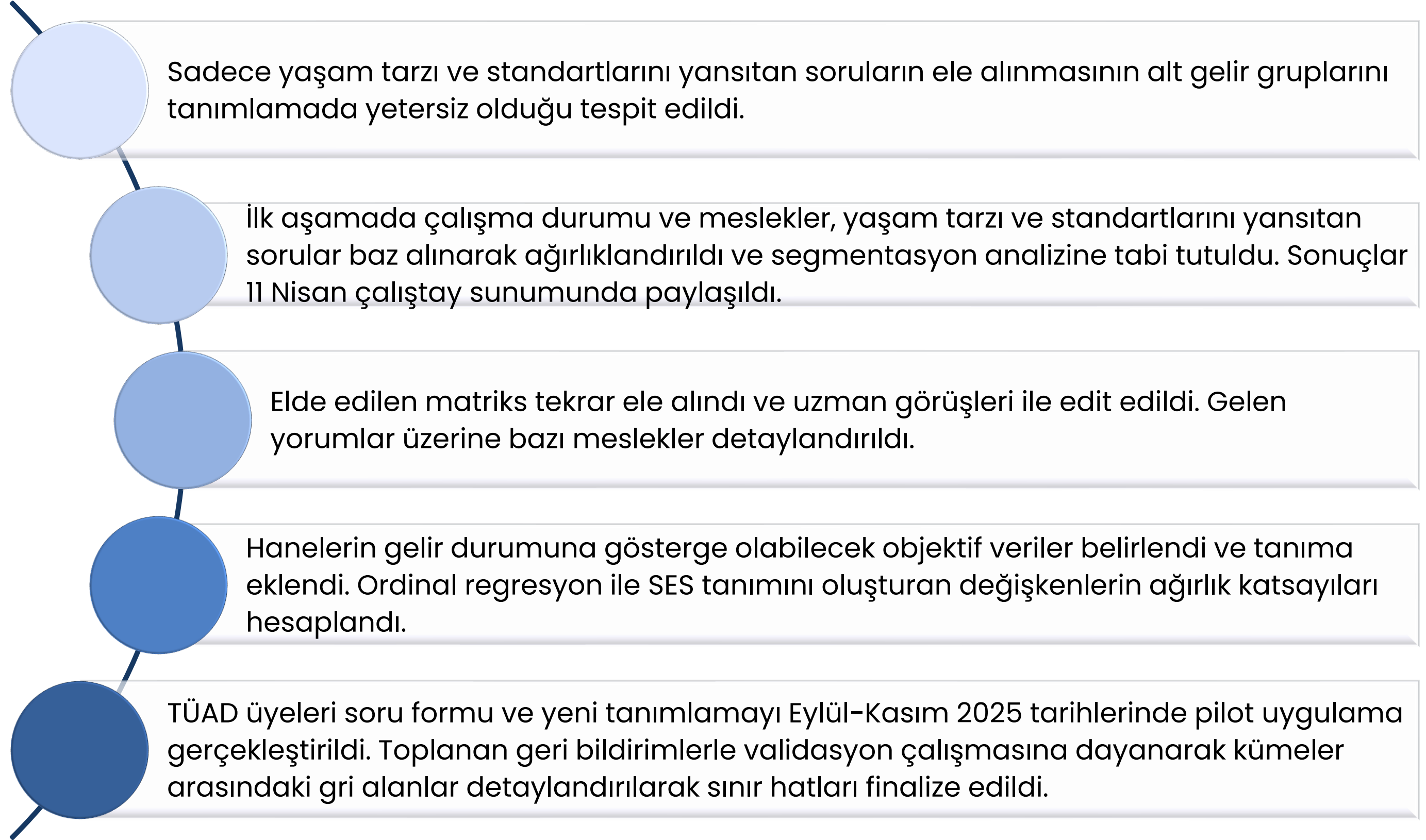
Gıda ve giyim-dekorasyon ürünlerinde marka tercihi, Gıda ve kişisel bakım ürünlerinde alışveriş kanalı sorgulandı.

Varlık Soruları

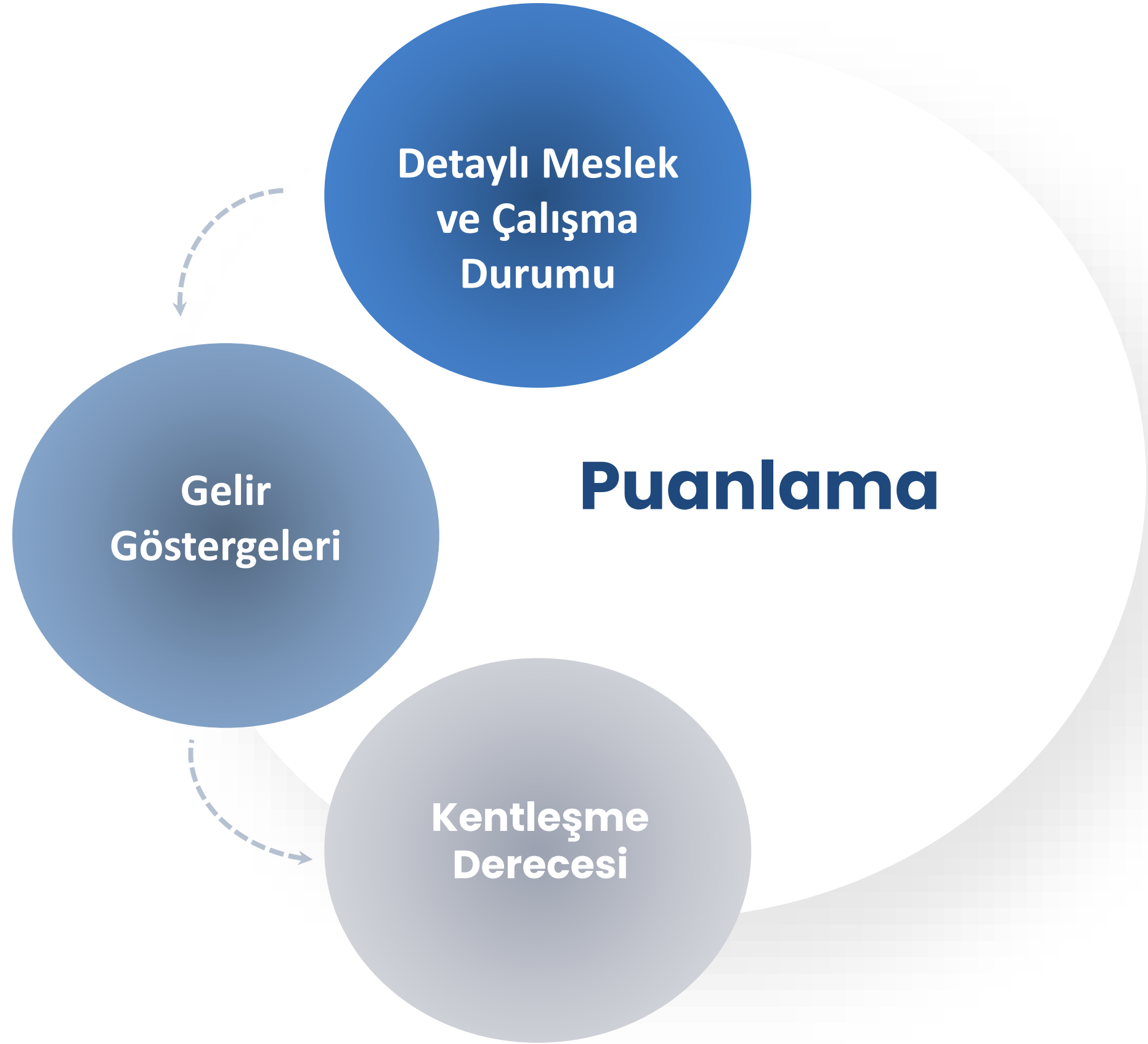

Ev, araba sahipliği, ikinci evden gelir elde etme, yazlık, ek gelir tipleri, özel sigorta, ücretli kanal yeliği, eğitim desteği, beyaz eşya vb.

SES Tanımı Güncelleme Çalışması Analiz Aşamaları

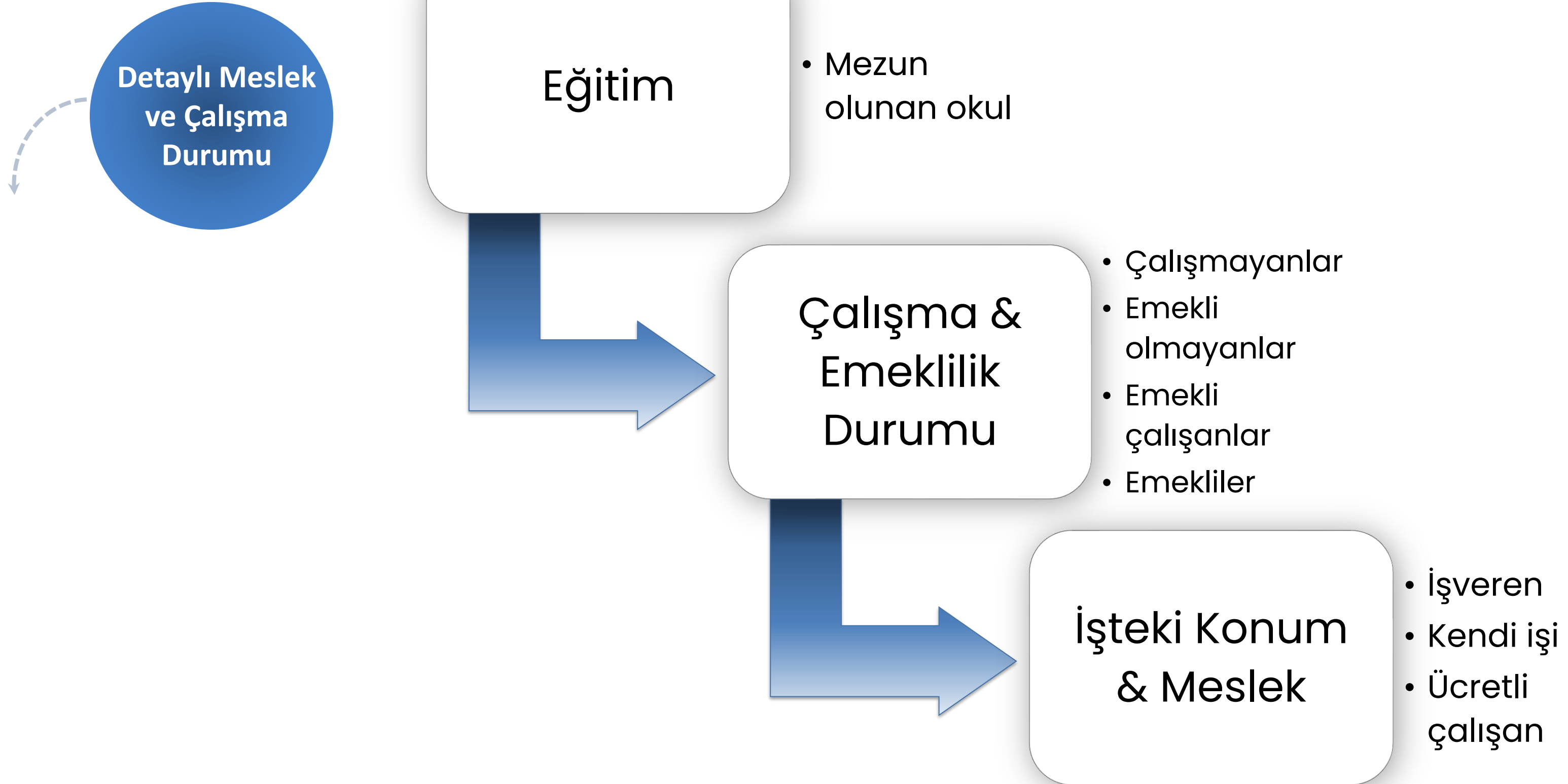

Yenilikler...

Yenilikler...

Uzun Listeden Seçim Yerine, Aşamalı Sorgulama ile Detaylandırma

Yenilikler....

Uzun Listeden Seçim Yerine, Aşamalı Sorgulama ile Meslek ve Çalışma Durumunun Detaylandırılması

Detaylı Meslek
ve Çalışma
Durumu

Soru : Hanenize asıl geliri getiren kişinin Çalışma ve Emeklilik durumunu öğrenebilir miyiz?

1. **Çalışıyor / iş sahibi – emekli değil**
2. Çalışıyor / iş sahibi – bir taraftan da emekli
3. Çalışmıyor – Emekli Değil
4. Çalışmıyor – Emekli

Soru : Hanenize asıl geliri getiren kişinin çalışma durumunu işaretleyiniz:

1. **İşveren (aile dışında en az 2 sürekli çalışanı olan)**
2. Kendi hesabına çalışan (en fazla 1 çalışanı olan)
3. Ücretli çalışan

Soru : Hanenize asıl geliri getiren işletmesinin büyüklüğü en iyi hangi tanıma uyar?

1. 50'den fazla sayıda kişi çalıştıran işletme sahibi – tarım harici
2. 10-50 sayıda kişi çalıştıran işletme sahibi – tarım harici
3. 2-9 sayıda kişi çalıştıran işletme sahibi – tarım harici
4. Çiftçi, çiftlik veya hayvan sahibi
5. Doktor, diş hekimi, eczacı, mimar, mühendis, mali müşavir (yaptığı mesleğin 4 yıllık üniversite düzeyinde eğitimini almış)

Yenilikler....

Uzun Listeden Seçim Yerine, Aşamalı Sorgulama ile Meslek ve Çalışma Durumunun Detaylandırılması

Detaylı Meslek
ve Çalışma
Durumu

Soru : Hanenize asıl geliri getiren kişinin Çalışma ve Emeklilik durumunu öğrenebilir miyiz?

1. **Çalışıyor / iş sahibi emekli değil**
2. Çalışıyor / iş sahibi – bir taraftan da emekli
3. Çalışmıyor Emekli Değil
4. Çalışmıyor Emekli

Soru : Hanenize asıl geliri getiren kişinin çalışma durumunu işaretleyiniz:

1. İşveren (aile dışında en az 2 sürekli çalışanı olan)
2. Kendi hesabına çalışan (en fazla 1 çalışanı olan)

3. Ücretli çalışan

Soru : Haneye asıl geliri getiren kişinin ücretli çalıştığı işi en iyi hangisi tanımlar? / tanımlardı?

1. **Üst ve orta düzey yönetici (ofis üretim sanayii dahil)**
2. Keline bağlı çalışanı olmayan yönetici (muhtar, denetçi)
3. Uzman, yaptığı işin 4 yıllık üniversite eğitimini almış doktor, mühendis, avukat, mimar, mali müşavir
4. Öğretim üyesi, öğretmen, eğitimci
5. Subay, astsubay
6. Maaşlı kamu personeli (Doktor, memur, polis, imam, vb.)
7. Vasıflı çalışan (işinde çalışarak ustalık kazanmış kişi. Örn: satış temsilcisi, eczacı kalfası)
8. Düz ofis çalışanı (sekreter, çağrı merkezi, kargo şube elemanı)
9. Beden gücüyle ofiste çalışan kişi
10. Beden gücüyle maaşlı veya yevmiyeli çalışan usta veya düz işçi
11. Araç sahibi olmayan şoför, düzensiz gelire çalışan sanatçı, müzisyen vb.

Soru : Yönetim alanında kaç kişi çalışıyor?

1. Yönetim alanında yanında çalışan kişi sayısı 50'den fazla
2. Yönetim alanında yanında çalışan kişi sayısı 10-50 arası
3. Yönetim alanında yanında çalışan kişi sayısı 10'dan az

Yenilikler....

Hanenin Gelir Göstergelerini Yansıtan 3 Konudan Herhangi Birinin Varlığı

Gelir
Göstergeleri

Nasıl Belirledik?

Hanedeki herkes tarafından aynı şekilde cevaplanabilecek. Hane bireylerinin tamamının bilgi sahibi olduğu;

Bireysel değerlendirmeye değil somut varlık bilgisine dayanan;

Üst sosyo-ekonomik statü gruplarında yüksek penetrasyon gözlenen ve aynı zamanda alt sosyo-ekonomik gruplarda düşük penetrasyon gözlenen konular arasından 3 konu belirlendi.

Konut

Otomobil

Sağlık
Harcamaları

Yenilikler....

TÜİK'in Yeni Lokasyon Tanımı: Yoğun-Kent /Orta-Yoğun-Kent/Kır

Kentleşme
Derecesi

01

Nasıl Bir yenilik ?

TÜİK 2024 nüfusları ile birlikte Yoğun Kent, Orta Yoğun Kent ve Kır Tanımlarını Paylaştı.

Bu tanımlama örneklem bloklarında ve evren değerlerinde kullanıldı. Sonuçlar ağırlıklandırılması bu detaya dayandırıldı.

02

Nasıl Tanımlanıyor?

Yoğun kent: Nüfusunun en az %50'sinin kent merkezi gridlerinde yaşadığı yerleşim yerleridir.

Orta yoğun kent: Yoğun kent ve kır olma koşullarını sağlamayan yerleşim yerleridir.

Kır: Nüfusunun %50'sinden fazlasının kırsal gridlerde yaşadığı yerleşim yerleridir.

03

İstanbul'un tamamı yoğun kent alanı mı?

Orta Yoğun Kent :

Beykoz-Anadolu Kavağı
Çatalca-Ferhatpaşa
Sarıyer-Gümüşdere

Kır:

Beykoz-Polonezköy , Poyrazköy
Çatalca-Çiftlikköy
Sarıyer-Demirciköy
Rumelifeneri

Yenilikler....

Puanlama ile Asıl Geliri Kazanan Kişinin Eğitimi ve Mesleği + Hanenin Gelir Göstergeleri

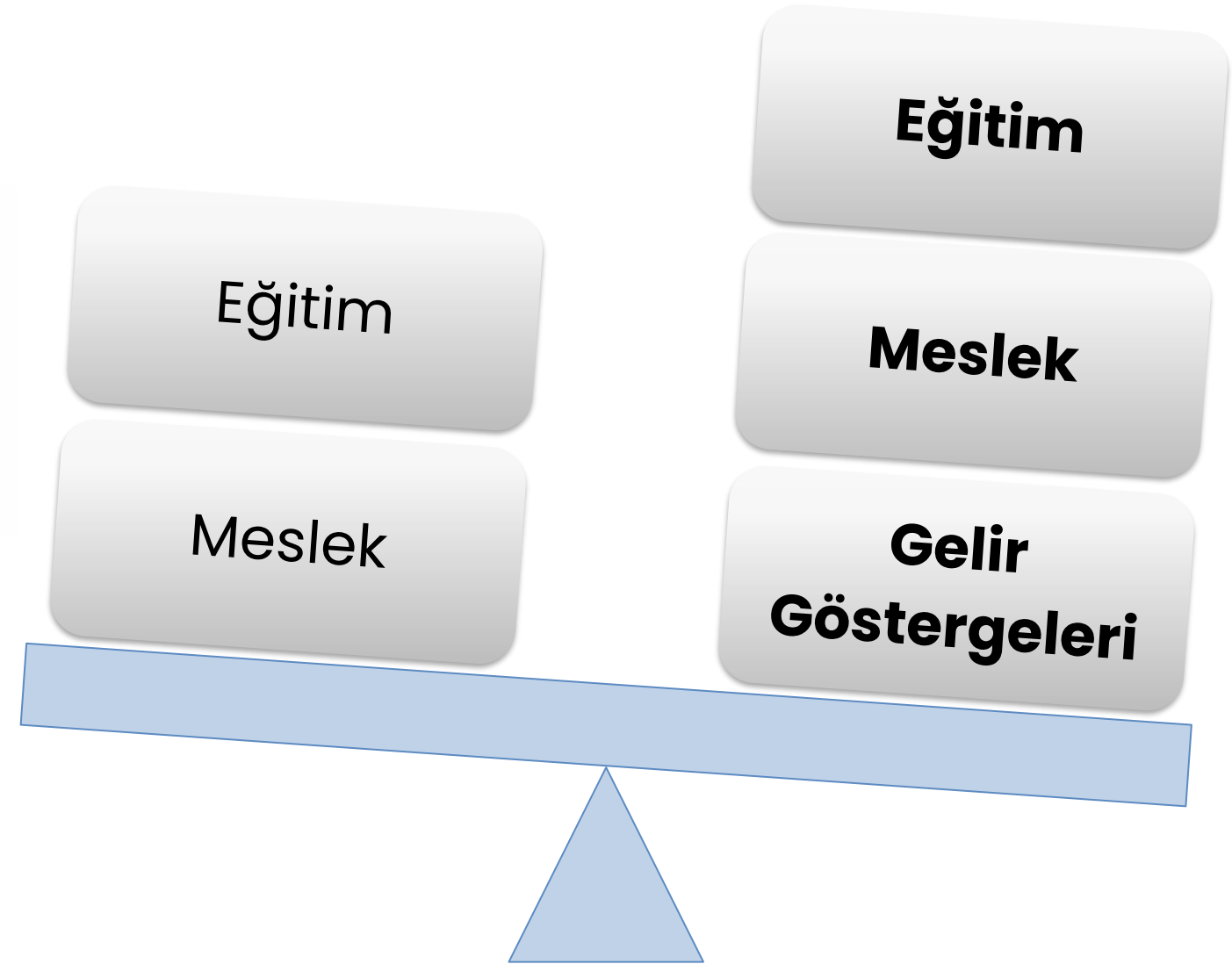
Puanlama

Hanelerin gelir durumuna gösterge olabilecek objektif veriler belirlendi ve tanıma eklendi. Ordinal regresyon ile SES tanımını oluşturan değişkenlerin ağırlık katsayıları hesaplandı.

Buna göre her bir hanenin skoru belirlendi ve tüm haneler skor seviyesine göre gruplara ayrıldı.

İkili Matriks

Puanlama

SES Tanımlama Kriterleri

Emeklilik ve Çalışma Durumu

- Emekli olmamış çalışanlar
- Emekli olup çalışanlar
- Emekli olup çalışmayanlar
- Emekli olmamış, çalışmayanların gelir kaynakları

Eğitim Durumu

- Son bitirilen eğitim kurumu

Çalışma Durumu Meslek ve İşteki Konumu

- İşverenler,
- Kendi hesabına çalışanlar
- Ücretli çalışanlar

Hanenin Gelir Göstergeleri

- Oturduğu evin sahibi olup aynı zamanda kira geliri olan haneler
- 0-5 yaş arası otomobil sahibi olanlar
- Özel sağlık sigortası hane tarafından ödenenler

Hanedeki En Yüksek Geliri Kazanan Kişi

Hane

Örnek Profiller

Yeni SES tanımlama kriterleri ile hem çalışma durumu ve meslek gruplarının önceye göre çok daha detaylı olması, hem de meslek ve eğitime ek olarak hanenin ekonomik durumunu da yansıtmasıyla geçmiş tanımlara göre farklılıklar taşımaktadır.

Aynı meslek grubu içinde görülen profiller sadece eğitim durumuna göre değil aynı zamanda hanenin gelir göstergeleri ile farklı SES gruplarında yer almaktadır.

Validasyon Aşaması

TÜAD Üyeleri Geri Bildirimleri

Eylül- Ekim 2025 tarihlerinde TÜAD üyeleri SES soru formu ve ölçeğini eski tanımla birlikte çalışmalarında kullandılar ve geri bildirimleri toplandı.

Gruplar Arası Geçişler

Elde edilen konsolide ikinci bir veri tabanı oluşmuş oldu. Çok daha yüksek gözleme dayanan bu veri ile özellikle Üst Sosyo-ekonomik gruplar arasındaki gri alanlar daha detaylı olarak incelendi ve gruplar arası sınırlar revize edildi.

Soru Formu Üslup

Soru formundaki seçenek ve sorulardaki ifade ve kelime seçimleri, TÜAD üyelerinin geri bildirimleri ile gözden geçirildi.

SES Grupları

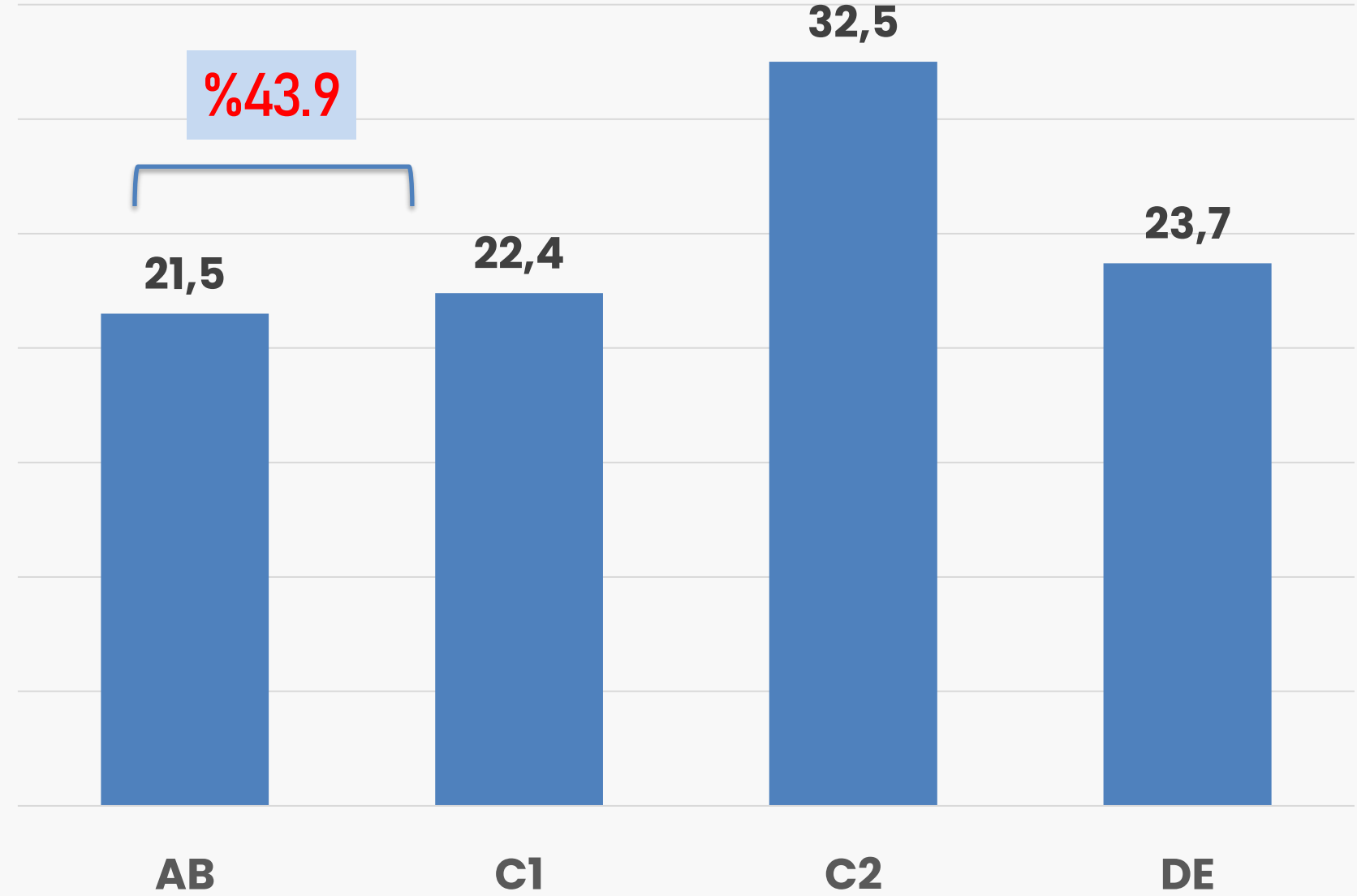
Yoğun-Kent Alanı

Sonuçları

Sosyo-Ekonomik Statü çalışmasında Yoğun-Kent Alanı sonuçlarına göre, nüfusun %43.9'unun ABC1 grubunda yer aldığı hesaplanmıştır.

Nüfusun, %21,5'i AB SES Grubu, %22,4'ü C1 SES Grubu, %32,5'i C2 SES Grubu ve %23,7'si DE SES Grubu olarak dağılmaktadır.

Türkiye Geneli Yoğun-Kent Alanı

Next Steps

1 Ocak 2026'dan itibaren yeni ölçek kullanımına geçilmesini tavsiye ediyoruz.

TÜAD olarak hem araştırma şirketlerinin hem de markaların iş sorularının gerektirdiği kitlelere yönelik daha hedefli bir tasarım yapabilmelerine olanak sağlamayı amaçladık ve paylaşılacak yoğun kent dağılımının kullanılmasını özellikle tavsiye ediyoruz.

TİAK VTA Araştırması'nın 2026 yılında tamamlanmasının ardından SES dağılımı orta-yoğun ve kırsal dahil olmak üzere tüm Türkiye'yi kapsayacak şekilde sonuçlandırılacaktır.

Türkiye Araştırmacılar Derneği

Sosyo-Ekonomik Statü Teşekkürler

www.tuad.org.tr